

Samrådsmöte mellan

Regionala ägarrådet och Västtrafik

Onsdagen den 18 juni kl (09.00) 10.00 – 12.30 i Skövde

Närvarande: Regionala ägarrådetBirgitta Johansson, VGR
Mimmi von Troil, VGR
Birgitta Adolfsson, VGR
Birgitta Losman, VGR
Margaretha Yngvesson, VGR
Sören Kviberg, VGR
Leif Johansson, Skaraborg
Crister Persson, Sjuhärad
Gert-Inge Andersson, FyrbodalenVästtrafiks styrelseLeif Blomqvist
Christina Raud
Jonny Bröndt
Stig Lagergren
Lennart Olsson
Lars-Olof Johansson
Soili BrunbergSekretariatetRolf Thor
Maria Larsson
Peter Skoglund
Magnus JohanssonTjänstemän VästtrafikHåkan Bergqvist
Sara Frank
Roger Vahnberg
Jan Efraimsson
Mårten Ignell
Mikael Olsson
Jenny Sörling
Ulla Persson**Ärenden:**Regionala ägarrådet

09.00 – 10.00

1. Föregående mötesanteckningar
2. Rapport från de delregionala ägarråden
3. Beslut om uppdatering av kostnadsutjämningsystemet
4. Lägesrapport från arbetet med nytt aktieägaravtal

Regionala ägarrådet och Västtrafiks styrelse

10.00 – 12.30

5. Lägesrapport nytt aktieägaravtal
6. Ekonomi; kvartalsrapport, prognos, resandeutveckling, information om budgetprocessen och förutsättningar

7. Trafikförsörjningsplan – information och konsekvensbeskrivning av omläggning till kalenderår
8. Framtida tågtrafik
9. Information om avtalet med rikstrafiken
10. Kvalitetsfrågor
11. Kommande upphandlingar av busstrafik
12. Information om pågående stråkstudie Viskadalsbanan med utblick mot Älvsborgsbanan
13. Övriga frågor
14. Nästa möte 11 september

Regionala ägarrådet

Birgitta Johansson hälsar alla välkomna och presenterar Magnus Johansson, ny medarbetare på regionutvecklingssekretariatet. Birgitta meddelar också att Sara Persson har fått en son och har gått på föräldraledighet.

1. Föregående minnesanteckningar

Det fanns inga synpunkter på föregående minnesanteckningar

2. Rapport från de delregionala ägarråden

Minnesanteckningar från respektive möte finns på www.agarradet.se

Crister Persson rapporterade från det delregionala ägarrådet i Sjuhärad den 14 maj. På mötet var det en information om stråkstudien Älvsborgsbanan och Viskadalsbanan. Det var också en fortsatt diskussion om ägarstruktur och nytt aktieägaravtal. Ägarrådet hade också fört en diskussion om hantering av nedläggning av mycket olönsam trafik och vikten av att tidigt föra dialog med berörda parter, bla mot bakgrund av en regional linje mellan Tranemo och Gislaved. I anslutning till mötet ordnades ett utbildningstillfälle för ägarrådet om kollektivtrafik.

Margaretha Yngvesson rapporterade från delregionala ägarrådet i Skaraborg den 15 maj. Utredningen ”Resa i Västra Götaland utan onödiga begränsningar av regler” presenterades och diskuterades. Ägarrådet godkände förslag till uppdragsbeskrivningen för målbild år 2020 för kollektivtrafiken i Skaraborg. Vidare lämnades en lägesrapport om översynen av nytt aktieägaravtal samt en lägesrapport från Västtrafik. Det var också en diskussion om passning mellan buss och tåg i framförallt Skövde.

Maria Larsson informerade från det delregionala ägarrådet i Göteborgsregionen den 16 maj. Göteborgs organisationsutredning för kollektivtrafiken var på dagordningen. En tjänstemannagrupp har bildats för att ta fram ett övergripande diskussionsunderlag för en framtida prisstruktur och det lämnades en kort lägesrapport från den gruppen. Övriga punkter handlade om rapport från projektgruppens studieresa till Skåne, processer nytt aktieägaravtal och det fördes diskussioner i frågan om ägarskap för Västtrafik. Rapporten ”Resa i Västra Götaland utan onödiga begränsningar av regler” presenterades kort och det framfördes kritik från flera kommuner i det delregionala ägarrådet att rapporten inte har skickats direkt till respektive kommun.

I Fyrbodalen har det inte varit något möte förra rapporteringen till regionala ägarrådet.

3. Beslut om uppdatering av kostnadsutjämningsystemet

Maria Larsson redogjorde kort för ärendet. Regionala ägarrådet har enligt aktieägaravtalet möjlighet att ansöka till regeringen om att uppdatera kollektivtrafikfaktorn i det nationella kostnadsutjämningsystemet.

Regionala ägarrådet beslutar att ge Birgitta Johansson i uppdrag att skicka in ansökan till regeringen om uppdatering av kollektivtrafikfaktorn i kostnadsutjämningsystemet baserat på utfall 2007 enligt utsänt förslag.

4. Lägesrapport från arbetet med nytt aktieägaravtal

Rolf Thor redogjorde för senaste projektgruppsmötet där samverkan, inflytande och ny fördelningsmodell stod på dagordningen.

Vidare lämnade Rolf en lägesrapport från uppdraget om att utreda konsekvenserna av en eventuell skatteväxling. En arbetsgrupp har bildats med Dan Gustafsson (VästKom), Ulf Eriksson (Tanums kommun), Peter Lönn/ Eva Hessman (Göteborgs stad) och Ingalill Gustavsson, Rolf Thor, Maria Larsson (Västra Götalandsregionen). Uppdraget handlar om att definiera syfte, avgränsning samt beskriva konsekvenserna av en ev skatteväxling. SKL kan bistå med vissa beräkningar. Vidare ska gruppen utreda vilka möjliga åtgärder som går att genomföra för att minska effekterna per kommun vid en eventuell skatteväxling. På grund av komplexiteten i frågan och den kommande semesterperioden kommer inte en fullständig utredning vara klar till nästa möte med regionala ägarrådet den 21 augusti.

Gert-Inge Andersson frågade om det finns parallellspår till skatteväxling som utreds. Han menade att det får inte bli så med en skatteväxling innebär att parterna lastar över för stora kostnader på varandra.

Crister Persson betonade att det är frågan om inflytande som är viktig oavsett ägarstruktur.

Birgitta Johansson sa att arbetet med att utveckla processer och ta fram förslag på ny fördelningsmodell fortsätter som planerat. Margaretha Yngvesson framhöll vikten av att ha resenären som utgångspunkt i diskussionerna om framtida lösning.

Regionala ägarrådet och Västtrafiks styrelse

Birgitta hälsade Västtrafik välkomna till samrådsmötet.

5. Lägesrapport nytt aktieägaravtal

Rolf Thor lämnade en lägesrapport om processerna för nytt aktieägaravtal och ägarskap. Projektgruppen med tjänstemän från regionen, kommunerna och Västtrafik arbetar med att hitta en eller flera möjliga fördelningsmodeller, med frågor om inflytande och samråd mm. Rolf informerade om att en arbetsgrupp har tillsatts för att utreda konsekvenser av en ev skatteväxling. En viktig fråga för gruppen är att avgränsa vad skatteväxlingen skulle kunna omfatta.

6. Ekonomi; resandeutveckling, kvartalsrapport, prognos, information om budgetprocessen och förutsättningar

Mikael Olsson redogjorde för resandeutveckling för löpande 12 månader samt från årets början tom april. Generellt fortsätter resandet att öka, jämfört med samma period 2007 är ökningen 5,4 procent sedan årets början. I löpande 12 månader är ökningen 5,5 procent. Regiontrafiken och stadstrafiken ökar medan lokaltrafiken i stort sett är oförändrad. Antalet resor har ökat från 2005 till 2008 med ca 20 miljoner delresor till en nivå på ca 213 miljoner i dagsläget.

Resandet fördelat på affärsområden har utvecklats lite olika för löpande 12 månadersperioden. Regiontrafiken har haft den starkaste utvecklingen på drygt 11 procent. I Skaraborg och Göteborgs regiontrafik har utveckling under samma period varit 6,9

respektive 6,4 procent. Inom Göteborgs regiontrafik är det framförallt på pendeltågen som resandeökningen har varit störst med ca 15 procent. I Sjuhärad har resandet ökat med 4,7 procent. Fyrbodals är det enda området där resandet har minskat. Västtrafik kommer att genomföra en djupare analys i det området för att se på orsaken till minskningen. Anropsstyrd trafik har ökat kraftigt men det beror i huvudsak på att Västtrafik tagit över sjukresorna i Göteborg.

Sara Frank redogjorde för Västtrafiks kvartalsrapport. Biljettintäkterna har ökat under perioden och intäkt per resa har börjat återhämtas till tidigare nivåer.

Resultatet före ägarersättning för perioden januari – mars visar på en positiv avvikelse på 59 miljoner. Prognosen för 2008 visar på en positiv avvikelse mot budget med 66 miljoner kr. För Västra Götalandsregionen är dock prognosen ett behov av ökad ägarersättning med 21 miljoner kr. Västtrafik ska lämna in en åtgärdsplan över hur man kan komma tillrätta med underskottet till regionstyrelsen senast 24 maj. Leif Blomqvist pekar på svårigheten med dagens bilaga 13 att gå in med besparingsåtgärder för en enskild ägare eftersom underskottet baseras på hur invånarna reser. För kommunerna visar prognosen på ett minskat behov med 87 miljoner. Det slår givetvis olika mellan kommunerna. Avvikelsen beror bland annat på Göteborgs köp av lågtrafikkort till 65+, utebliven planerad trafik/förstärkningstrafik, oförutsedda avvikelse som index, ökat resande mm.

Vidare redogjorde Sara för budgetförutsättningarna för 2009. Biljettpriserna antas öka enligt vägt index på 3,4 % och resandeförändringar budgeteras differentierat utifrån lokala förhållanden. Enligt nu gällande tidplan för budget 2009 fattar Västtrafiks styrelse beslut den 24 oktober. Ett budgetförslag skickas ut till ägarna den 12 september. Därefter är budgethearinar planerade i Fyrbodals den 15/9 kl 15, Skaraborg 16/9 kl 16 samt Göteborgsområdet och Sjuhärad den 17 september kl 9.15 respektive kl 14.

7. Trafikförsörjningsplan – information och konsekvensbeskrivning av omläggning till kalenderår

Mikael Olsson informerade om att Västtrafiks styrelse har beslutat att förändra trafikförsörjningsplanen till kalenderår istället från juni till juni. Orsaken till detta är att Banverket från och med 2009 fullt ut anpassar sig till EU med huvudtidtabellsskifte i december. En fördel med omläggning blir att trafikförsörjningsplanen och budget följer samma tidsperiod och det blir en tydligare koppling mellan verksamhetsplan, budget och trafikförsörjningsplan.

Nu gällande trafikförsörjningsplan förlängs med ett halvår till december 2009. Processen att ta fram ev kompletteringar till förlängningen löper på som tidigare under hösten. Från och med 2010 gäller trafikförsörjningsplanen enligt kalenderår.

8. Framtida tågtrafik

Mårten Ignell lämnade en lägesrapport om upphandling av tågtrafiken till 2010. Det är en omfattande upphandling med all tågtrafik inklusive pendeltågen i Västra Götaland (förutom Kinnekulletåget som har handlats upp till 2009). Enligt målbild för tågtrafiken år 2020 ska utbudet vara ca 75 procent mer än idag. Det är dock inte möjligt med dagens infrastruktur.

Upphandlingen sker i samverkan med Jönköpings länstrafik och Hallandstrafiken och har delats upp i två tidsperioder 2010-2012 och 2013-2018. Det beror främst på att dubbelspåret mellan Trollhättan och Göteborg beräknas vara klart till 2013 och då blir den trafiken betydligt mer omfattande. Inriktningen för upphandlingen är bruttoavtal med incitament, bonus och viten. Idag är det nettoavtal, dvs resenären kan köpa biljett både från Västtrafik och operatören. Fördelen med bruttoavtal är att det blir enhetligt med enbart

biljetter från Västtrafik samt att rollfördelningen mellan operatören och Västtrafik blir tydlig. Vidare diskuteras vilka priser som ska gälla, hur försäljningen av biljetter ska gå till osv. Birgitta Losman sa att i regionens yttrande över verksamhetsplanen har ett uppdrag getts till Västtrafik att se på prisdifferentiering utifrån kundgrupper och tider på dygnet men inte uttryckligen utifrån fordonstyp.

En osäkerhetsfaktor är beroendet av fjärrtågen som kommer att avregleras 2010. Västtrafik för diskussioner med Värmlandstrafiken och SJ om ett samverkansavtal för sträckan Göteborg – Karlstad.

Birgitta Losman frågade hur Västtrafik avser säkerställa tågstopp på mellan liggande stationer mellan Borås och Göteborg. Mårten meddelar att SJ själva beslutar om sin trafik mellan Kalmar och Göteborg. Däremot beslutar Västtrafik om stoppbilden för sina egna tåg mellan Göteborg och Borås.

9. Information om avtalet med rikstrafiken

Mårten Ignell informerar om att Västtrafik har för avsikt att skriva under ett avtal med Rikstrafiken om nedtrappningen av stöd för tågtrafiken i Västra Götaland. Idag lämnar Rikstrafiken stöd på 66 miljoner. Efter juni 2010 kommer stödet att minska till ca 22 miljoner kr och i juni 2014 till ca 11 miljoner kr. Efter juni 2015 kommer Rikstrafiken att upphöra med stöd till tågtrafiken i Västra Götaland. Detta beror på Rikstrafikens kriterier för stöd, bla ska trafiken vara interregional och inte användas för daglig pendling. En gemensam uppvaktning av Rikstrafiken med politisk representation från Västtrafik, Hallandstrafiken och Jönköpings länstrafik kommer att genomföras den 19 juni.

10. Kvalitetsfrågor

Roger Vahnberg informerar om Kraftsamling i Väst, ett projekt för att öka punktligheten och tillförlitligheten i tågtrafiken. Bakgrunden till projektet är att punktligheten har varit för dålig, trafiksystemet klarar inte fler tåg i högtrafik och det finns förväntningar på att öka trafiken samt att störningsinformationen inte fungerar tillräckligt bra. Målet är att kvalitén i tågtrafiken ska öka radikalt. I projektet deltar Banverket och operatörer från både gods och persontrafiken. En åtgärdsplan har utarbetats med totalt 144 aktiviteter, de flesta inom infrastrukturområdet men också inom trafikledning/information, planering och fordon. Tex har Västtrafik förlängt Alingsåspendeln med 1 minut vilket har haft stor betydelse för ökad punktlighet. Roger betonade sambandet mellan ökad tillförlitlighet och kraftigt ökat resande och det omvända vid sämre tillförlitlighet. Punktligheten har under 2008 legat kring 95 procent på både Alingsås och Kungsbacka pendeln.

11. Kommande upphandlingar av busstrafik

Roger Vahnberg lämnade en lägesrapport om kommande upphandlingar.

För närvarande pågår upphandlingar med trafikstart 2009 med omkring 150 fordon i Ale, Kungsbacka, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga och Tranemo, Lysekil, Sotenäs samt Lila Express. Dessutom upphandlas båttrafik med trafikstart 2009 i Öckerö, Kungälv, Lysekil och Strömstad. Från och med i år använder Västtrafik samma förfrågningsunderlag för samma typ av trafik oavsett område i Västra Götaland.

Dessutom är det flera stora upphandlingar med trafikstart 2010 som förbereds, i Göteborg väster, Partille, Mölndal och Blå Express.

Sören Kviberg frågade vilka krav Västtrafik ställer på miljön i Göteborg västeravtalet. Roger svarade att Västtrafik tillsammans med Göteborg sätter en nivå på miljön i avtalet utifrån en mix av Göteborgs egna krav och Västtrafiks/SLTFs rekommendation.

12. Information om pågående stråkstudie Viskadalsbanan och Älvsborgsbanan med avseende på kollektivtrafik

Jan Efraimsson redogör för stråkstudien om Älvsborgs- och Viskadalsbanan. Studien hänger delvis ihop med en parallell studie av infrastrukturen i aktuellt område som drivs av Västra Götalandsregionen.

Syftet med stråkstudien är att utreda hur persontrafiken bör se ut på de två banorna till 2010 med utblick mot ett önskvärt utbud till 2020. Stråket karaktäriseras av många och delvis motstridiga intressen av trafik för kortväga pendling, interregional trafik i huvudsak mot Stockholm men också att binda samma områdena Borås och Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla. Därtill finns olika uppfattningar om att passa tågen till X2000 trafiken eller Intercity trafiken på Västra Stambanan.

Utredningen och statistik för resor och pendling visar att betydligt fler resor är långväga än kortväga. Dessutom konstateras att det finns ett stort intresse av att mata till X2000 systemet. Alternativa strategier utreds fortsatt; tågtrafik direkt från Borås/Uddevalla till Stockholm, ökad interregional inriktning genom matning till Västra Stambanan, helt nya linjer, ökad regional/ storregional inriktning eller ökad lokal inriktning.

13. Övriga frågor

Leif Blomqvist informerar att Skåne, Halland, Blekinge, Kalmar, Kronoberg och Västtrafik gemensamt har blivit huvudman för trafiken på Västskustbanan. För närvarande utarbetas ett avtal om trafiken, samverkan och ägarform. Västtrafik har kostnadsansvar från Göteborg till Kungsbackas kommungräns, dvs en begränsad del. Sannolikt kommer ett gemensamt bolag att sköta den operativa delen av trafiken. Leif anser att det är lämpligt att Västra Götalandsregionen godkänner aktieägaravtalet innan Västtrafik skriver under eftersom kostnadsansvaret ligger där.

Maria Larsson informerade att regeringen har tillsatt en utredare för att genomföra en översyn av lagstiftning på kollektivtrafikområdet. Utredaren är Ulf Lunden, GD för Rikstrafiken. Birgitta Johansson är utsedd till expert i utredningen. Utredningsdirektiven bifogas anteckningarna.

14. Nästa möte 11 september

Nästa samrådsmöte är den 11 september.

Nästa möte med enbart regionala ägarrådet är den 21 augusti.

Anteckningar

Maria Larsson

Justeras

Birgitta Johansson